

34 צריכה התורה לפרש כאן שהשתחוה במהירות על
35 הבשורות־טובות, הרי דבר זה מובן הוא מעצמו¹⁸.
36 ולכן מפרש רש"י שהשתחוואה המדוברת כאן
37 לא היתה אחר כל הדבור, הודאה על הבשורות־
38 טובות, כמו ששמע, לכאורה, מפשטות הכתובים,
39 אלא שמיהר והשתחוה לפני הדבור, תיכף "כשראה
40 משה שכינה עוברת", שהשכינה מתחילה לעבור,
41 "ושמע קול הקריאה", תיכף כשמע קולו של
42 הקב"ה, עוד קודם ששמע הקריאה עצמה, "מיד
43 וישתחו".

44 ומקדים רש"י "כשראה שכינה עוברת כו" - כי
45 בזה מבואר מה שכאן דוקא הקדים משה
46 להשתחוות אף שלא מצינו שהשתחוה משה לפני
47 שאר האמירות - כי קריאה וקול זה היה יחיד במינו
48 - "שכינה עוברת", קיום בקשתו "הראיני נא את
49 כבודך"¹⁹. ופשוט כשרואים את המלך צריכים
50 להשתחוות לפניו תיכף ובתחלת ראיית פניו²⁰.

51 [ובנוגע להשתחוואת הודאה על הבשורות־
52 טובות שצריכה להיות לאחר הבשורות־טובות, לא
53 איירי בזה הכתוב, כי מובן מעצמו שמשה היה
54 מודה על בשורות טובות²¹, ולכן בכמה וכמה
55 מקראות שתוכנם בשורות טובות שנתבשר - לא
56 נתפרש שהשתחוה].

1 "שראה שכינה עוברת", היינו שהיא עומדת
2 לעבור¹¹, ו"שמע קול הקריאה", היינו שכבר שמע
3 כל הקריאה, לכן השתחוה מיד, במהירות, כדי שלא
4 לאחר מלהשתחוות ולהודות להקב"ה.

5 אמנם גם פירוש זה צריך להבין:

6 (א) מעיקרא פשוט למה מיהר משה (ואפילו באם
7 היה רק על הבשורות־טובות), כי בוודאי כל מעשיו
8 בעבודת ה' היו בזריזות גדולה¹², ועל דרך מה
9 שנאמר באברהם¹³: וימהר גו' רץ גו' וימהר גו'
10 וישכם גו'. ובפרט משה לאחר שעל שנתרשל נענש
11 עונש מיתה¹⁴.

12 (ב) הסדר הוא שנשמע הקול ואחר כך עוברת
13 השכינה, ואם־כן־הוה־ליה־למימר להיפך:
14 "כשמע קול הקריאה ו(אחר כך) ראה שכינה
15 עוברת".

16 (ג) איך אפשר לומר "שראה משה שכינה כו",
17 והרי אמר לו הקב"ה לפני זה "לא תוכל לראות את
18 פני גו' והיה בעבור כבודי גו' ושכותי כפי עליך עד
19 עברי גו' וראית את אחורי ופני לא יראו"¹⁵ הרי
20 שמשה ראה את השכינה רק לאחר שעברה ורק
21 'אחורי' (וגם זה - רק ה"קשר של תפלין"¹⁶), ולא
22 כשהיתה השכינה עוברת לפניו?

23 (ד) הוה ליה למימר "ושמע הקריאה" - ומה
24 מוסיף בתיבת "קול (הקריאה)"¹⁷?

25 (ה) רש"י כותב "מיד וישתחו", הרי לפני
26 "וישתחו" היתה קידה ו"יקד ארצה", ואם כן הוה
27 ליה למימר "מיד ויקד ארצה וישתחו" או "מיד
28 ויקד"?

29 ב. הביאור בכל זה:

30 אין לומר ששאלת רש"י היא למה מיהר משה,
31 כי כנ"ל מובן שמשה עשה כל עניניו בזריזות,
32 ובודאי גם השתחוואה זו לה' הייתה במהירות
33 וזריזות, אלא דקשה ליה לרש"י, אדרבה: למה

18) ואף שלפעמים חוזרת התורה על ענין שכבר ידוע, מ"מ
באם יש לחלק - מחלקינן, וע"ד שפרש"י (משפטים כג, יט.
ובפרשתנו לד, כו): ובג' מקומות נכתב בתורה אחד לאיסור
אכילה וא' כו' - אף שבכ"מ פ' לחייב עליו בשני לאוין (צו ו,
ו. וראה פירש"י בפרשתנו לד, כג. שמיני יא, מד. אמור כג, לא)
ובאם יש לפרש טעם על הכפל - מפרשינן, וע"ד פרש"י (משפטים
כג, ט) בהרבה מקומות הוזכרה כו' מפני כו'.
19) פרשתנו לג, יח. ואף שאמר לו (שם, כ) "לא תוכל לראות
את פני וגו'", הרי גם "שכינה עוברת" בכלל ראיית כבודו של
הקב"ה, וכפרש"י (שם, יט) "הגיעה השעה שתראה בכבודי מה
שארשה אותך לראות כו'".

20) ואלה"ק דא"כ למה נכתב "וימהר משה גו'" לאחר "ויקרא
גו'" ולא כתבו במקומו - כי אז ה' מוכרח להפסיק בין "ויעבור
ה' על פניו ויקרא (שמיעת הקול)" להבא אח"כ, ולכתוב באמצע
"ויקד משה ארצה וישתחו".

ואף שמצינו שהפסיקה תורה באמצע ענין (ראה פרש"י ר"פ
ויצא, וארא ו, כט) - הרי זה רק כשיש קודם ההפסק ענין, סיפור
שלם, משא"כ בנדו"ד.

21) או י"ל שכיון שכבר השתחוה על הקול כו' א"צ
להשתחוות עוה"פ כשנפרט הקול לקריאת היגמה"ר אף שאינו
דומה לגמרי (ראה לעיל הערה 7). או י"ל, בפשטות: כיון
שהשתחוה בפישוט ידים ורגלים בתחלת שמיעת הקול - מובן
שלא קם מהשתחוואה עד לאחר גמר כל המאורע.

11) ראה חזקוני (בפ"ה הב'): לפי שראה כו' עובר והולך
מלפניו כו' (אלא שהוא מפרש ש"הי' רוצה להתפלל כו').

12) ראה בספורנו כאן: מהירות ההשתחו' תורה על גדלות
הדבר אשר לו יכנע המשתחוה.

13) וירא יח, יז. שם כב, ג (ובפרש"י).

14) פרש"י שמות ד, כד.

15) פרשתנו לג, כ. כב, כג.

16) פרש"י שם כג.

17) ברש"י כת"י אין תיבת "קול", אבל בדפוס ראשון ושני
וברוב הדפוסים נמצאת תיבת זו.